

Täysistunto

Torstai 22.10.2020 klo 16.00—18.45

2.2. Suullinen kysymys sähkön siirtohintoja hillitsevista toimenpiteistä (Heikki Vestman kok)

Suullinen kysymys SKT 137/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Siirrytään eteenpäin. Seuraava kysymys, edustaja Heikki Vestman.

Keskustelu

16.30 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa, että suomalaisten arjen kustannusten nousu pysäytetään. Vaadimme remonttia, jolla sähkön siirtohinnat pistetään kuriin. Emme voi hyväksyä perheiden rahastamista monopolilla. Sähköverkkojen myynti oli valtiolta virhe mutta ei suurin syy hintojen nousuun. Sekä yksityiset että kuntien verkkoyhtiöt ovat syöllistyneet kohtuuttomiin hinnankorotuksiin ja voitonjakoon. Yle paljasti, että tämän taustalla on viranomaisen laskentamalli.

Hallitus on lupailut esitystä siirtohintojen hillitsemiseksi. Lakiesityksen luonnos ja hallituksen ulostulot ovat torsoja — ne eivät puutu ydinasiaan, kohtuuttomaan monopolituottoon. Ministeri Lintilä, tämä rahastuskone on suljettava. Miksette toteuta kokoomuksen ehdottamia lakimuutoksia? [Antti Kurvinen: Kokoomuksen myymät monopolit!] Niillä pistetään siirtohinnat kuriin ja leikataan monopolituottoa sadoilla miljoonilla euroilla.

16.31 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitän edustajaa siitä, että hän on hyvin aktiivinen tämän asian kanssa. Olette lähes jokaisessa istunnossa, kun olen täällä ollut, ottanut tämän esille, ja hyvä niin. Olen katsonut sen teidän mallinne. Siinä on paljon hyviä asioita, mutta toisaalta siinä laitetaan aika lailla koko valvontapuoli Energiavirastolla uusiksi. Jos me haluamme nopeampia muutoksia, niin tämä hallituksen lakiesitys tuo niitä huomattavasti nopeammin.

Me nyt tietysti paikkaamme sitä lakia, joka silloin 2013 tehtiin. [Antti Kurvinen: Kenen johdolla?] Kuten mainitsitte, tämä myynti Fortumilta oli tietysti virhe. Se kokoomusvetoinen hallitus silloin tämän lain teki, ja me pyrimme nyt tekemään sellaisen esityksen, jolla me pystymme niitä korotuksia hillitsemään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2020 vp

16.32 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan kuntien verkkoyhtiöt ovat korottaneet merkittävästi hintoja yhtä lailla. Sähkön siirtohintoihin pitää nyt lailla puuttua. Ministeri Lintilä, olette virkamiestenne kanssa sanoneet, ettei verkkoyhtiöiden ryöstö hinnat sallivaa tuottomallia voisi lailla muuttaa. Tämä ei pidä paikkaansa. EU:n taakse ei voi mennä — teidän ministeriöönne on toimitettu jo keväällä tämä oikeudellinen selvitys, joka kertoo siitä, että EU-direktiivi tai perustuslaki eivät estä tähän kohtuuttomaan tuottomalliin puuttumista.

On toimittava ripeästi. Ratkaisu on valmiina, ja sen sitten Energiavirasto toimeenpanee. Nykytila, sähkönsiirron ylihinnointelu, maksaa suomalaisille yli miljoona euroa ylimääräistä joka ikinen päivä. Ministeri Lintilä, olette lykännyt tätä lakiesitystä nyt kahdesti. Mikä tässä kestää? Kysyin jo keväällä ja kysyn nyt uudestaan: Puolustatteko suomalaisia kotitalouksia vai monopolilla rahastusta? Mikä on teidän ratkaisunne?

16.33 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustan suomalaisia kotitalouksia.

Siihen, minkä takia tätä on lykätty: Edustaja muistaa erittäin hyvin sen, että meillä oli eduskunnassa sopimus siitä, että kiistanalaisia lakeja ei tuoda kevätistuntokaudella, [Heikki Vestman: Entä nyt syksyllä?] syysistuntokaudella tuodaan. — Te tulette saamaan sen lain marraskuun alkupuolen aikana tähän saliin, eli huoli pois. — Se on tulossa, ja sillä tul-laan selkeästi suitsimaan niitä mahdollisuuksia, joita tällä hetkellä siirtoyhtiöillä on ollut [Heikki Vestman: Miten?] näitten hintojen nostamiseen.

16.34 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten arkielämän kustannuksia ei missään tapauksessa tässä tilanteessa kannattaisi nyt nostaa. Sähkön siirto hinnat koetaan veroluonteisina maksuina. Ihmiset ajattelevat, että postiluukusta vain putoaa säännöllisin väliajoin lappu, jossa todetaan, että ”hinnat nousivat näin paljon eikä teidän tarvitse tehdä mitään”. Eli arkielämässä ihminen on aika hankalassa tilanteessa, koska jokainen verkkoyhtiö on alueensa ainoa toimija alallaan, joten kuluttajalla ei ole käytännössä mahdollisuutta valita yhtiötään elikkä tehdä mitään. Monet kokevat, että menneinä vuosina rahastetut maksut ovat olleet sietämättömän kovia. Olisiko mahdollista palauttaa näitä maksuja näille asiakkaille tulevaisuudessa, ministeri Lintilä?

16.35 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitäisin erittäin vaikeana sitä. Nämä yhtiöt ovat osakeyhtiöitä. Siellä on itse asiassa paljon kunnallisia yhtiöitä, ja tietysti on aiheellista kysyä, onko siinä kuinka paljon piiloveroa eli sitä, että kuntalaisilla maksatetaan — se on ihan aiheellinen kysymys. Mutta, kokoomus — jonka tunnen vapaan markkinatalouden hyvänä ystävänä — mielenkiinnolla odotan, kun menette kertomaan näille yhtiöille, että heidän pitää palauttaa ne rahat. Eiköhän nyt ole kuitenkin parempi vaihtoehto se, että me teemme lainsäädännön, jolla me pystymme hylitsemään sen kustannusten tai laskujen nousun, jota sinne jokaiselle sähkönkuluttajalle tulee.

16.36 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaikka sähköä ei kuluisi lainkaan, siirtomaksu juoksee, eli sähkölaskun hintaan ei juurikaan voi vaikuttaa, vaikka ei sähköä kuluttaisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2020 vp

Julkisuudessa on ollut monia tapauksia: Tässä on Esa Rantasen sähkölasku: Hän käytti 21 kilowattia sähköä. Sähkön hinta 1,50 euroa, siirtomaksu 94 euroa. [Leena Meri: Herranjestas!] No, Kari Oja, hänen laskunsa on tässä alla. Hän ei käyttänyt yhtään sähköä, mutta siirtomaksua hänelle tuli 74 euroa. [Antti Kurvinen: Kukas ne myi?]

Tuntuu se kyllä kummalliselta tavallisesta ihmisestä, että kun hänen kesämökkinsä, mummonmökkinsä tai talonsa ei käytä sähköä juuri lainkaan, niin siirtomaksut ovat tätä luokkaa. Kysyisin: voisiko ratkaisu olla, että tämän kesäasunnon tai mummonmökin voisi laittaa tietyllä tavalla pitoon, niin kuin autot laitetaan seisontaan, eli näitä siirtomaksuja maksettaisiin silloin, kun sähköä kuluu?

16.37 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se linja sinne mökille on tietysti vedetty, ja se valmius on olemassa. Aika vaikea kokonaisuus olisi sellainen, että linja vedetään mutta ei tarvitse maksaa kuin siitä tulleet kulut.

Nyt pitää oikeastaan muistaa se lähtökohta, mistä lähdettiin tähän. Muistatte hyvin — ainakin meistä vanhimmat: Oli Mauri-myrskyä ja Tapani-myrskyä. Meillä oli Suomessa 550 000 ihmistä ilman sähköä, jolloinka tuli se, että pitää tulla turvaamaan sähkö. Ja se koski ihan yhtä tavalla, oli se sitten mökki tai se vakituksena asuntona oleva paikka.

Se, että ne lähdettäisiin irrottamaan — on äärettömän vaikea uskoa, että se tulisi onnistumaan, koska yhtä kaikki se perusinfra on tehty sinne. Nyt on kyse siitä, ja sen takia tätä lakia ollaan nyt tekemässä, että me saamme vedettyä tämän hinnan alas, että me saamme ihmisille ennustettavuuden heidän sähkölaskuihinsa, [Puhemies koputtaa] niin että ei tule enää ylisuuria korotuksia.